

Årsrapport UAG – 2013

ULYKKESANALYSEGRUPPEN (UAG) REGION VEST

Foto: Kjell A. Olsen

1. Forord

I 2013 omkom 46 personer i 37 ulykker i Region vest (Rogaland, Hordaland, Sogn og Fjordane), det er det høyeste antall drepte i regionen siden 2008. Selv om vi vet at det vil være naturlige svingninger i antall drepte pr år, er dette en utvikling vi må ta på alvor.

Vi ønsker å redusere antall drepte årlig og i tråd med nullvisjonen og de mål som er definert i NTP. I Statens vegvesen kan vi bidra til at ulykkestallet på vegnettet går ned på mange områder, enten i form av gode vegplaner, sikker bygging av nye veger, drift og vedlikehold av eksisterende vegnett eller gjennom målrettet kontrollvirksomhet av trafikant og kjøretøy.

Vi må basere trafikksikkerhetsarbeidet på anerkjente trafikksikkerhetstiltak som vi vet gir effekt samtidig som vi må være villig til å ta i bruk ny kunnskap. Kontinuitet i arbeidet er viktig og «Nasjonal tiltaksplan for trafikksikkerhet på veg 2014-2017» må ligge i bunn for prioriteringene. Vi må også være villige til å ta lærdom av de ulykkene som har skjedd med og stadig stille oss spørsmål hva vi kan gjøre for at tilsvarende ulykker ikke skjer igjen.

Helge Eidsnes
Regionvegsjef

Innhold

1	Forord	3
2	Innledning	3
	2.1 Bakgrunn for UAG	3
	2.2 Mandat 3	
	2.3 Organisering (Samarbeidspartnere)	4
3	Ulykkesåret 2013	5
4	Analyse av årsakene til ulykkene og til skadeomfanget	7
	4.1 Trafikant	7
	4.2 KjøretøYTEKNISKE forhold	9
	4.3 Veggen og ytre forhold som årsak	10
5	Forslag til tiltak	12
	5.1 Trafikantrettede og kjøretøYTEKNISKE tiltak	12
	5.2 Tiltak rettet mot veg og ytre forhold	13
	5.3 Organisatoriske tiltak	13

Foto: Helge Rong

2 Innledning

2.1 Bakgrunn for UAG

- Vedtak i stortinget 1997, opprettelse av ulykkesanalysegrupper
- Temaundersøkelser 2000, anbefaling om opprettelse av ulykkesgrupper (Sintef)
- Vedtak i etatsledermøte 2003
- Oppstart av ulykkesanalysegrupper i hele landet 1. januar 2005

Viser til internettsiden : <http://www.vegvesen.no/Fag/Fokusomrader/Trafikksikkerhet/Ulykkesdata/Analyse+av+dodsulykker+UAG>

2.2 Mandat

Ulykkesanalysegruppa (UAG) har som mandat å gjennomgå og analysere hver dødsulykke som skjer i regionen, med bakgrunn i «hva kan Statens vegvesen lære av ulykken». UAG har som mandat å komme med forslag til (effektive) tiltak som kan hindre ulykken eller redusere skadeomfanget slik at en tilsvarende ulykke ikke får det samme fatale utfall. Forslagene skrives i rapporter som leveres til vegavdeling, fagavdelinger og til Regionledermøte (RLM). Organisasjonen har ansvaret for å viderebehandle forslag til tiltak foreslått av UAG. Hvert år skal UAG skrive årsrapport som distribueres internt og eksternt.

2.3 Organisering (Samarbeidspartnere)

Det er beredskapsgrupper (ulykkesvakt) organisert rundt i Region vest. Disse gruppene har ansvar for å reise ut på ulykkessted når de blir varslet av VTS (vegtrafikksentralen).

Ved en dødsulykke sender ulykkesvakten en «foreløpig melding» innen 24 timer etter ulykken har skjedd til ledelsen i Statens vegvesen.

Etter dette jobber vakten med rapport til politiet og rapporter til UAG. Ved rapportene til UAG får ulykkesvakten hjelp fra en lokal gruppe som har kompetanse på veg-kjøretøy-trafikanter. Dette kalles UG-gruppen.

UAG vil bruke rapporter fra UG-gruppen, rapport fra ulykkesvakt til politiet, samt rapporter fra politi (vitneforklaringer, avhør etc) og rapport fra helsevesenet (obduksjonsrapport) i sin samlede analyse av ulykken.

UAG i Region vest består av:

- Hans Olav Hellesøe – leder
- Anne Margrethe Bøe
- Terje Vidar Hoel
- Bente Lyse
- Petter Sivertsen
- Elin Haarr – Lege

Seksjonsleder for Trafikksikkerhetsseksjonen, Svein Ringen jr., har sydd sammen denne årsrapporten.

Samarbeidspartnere

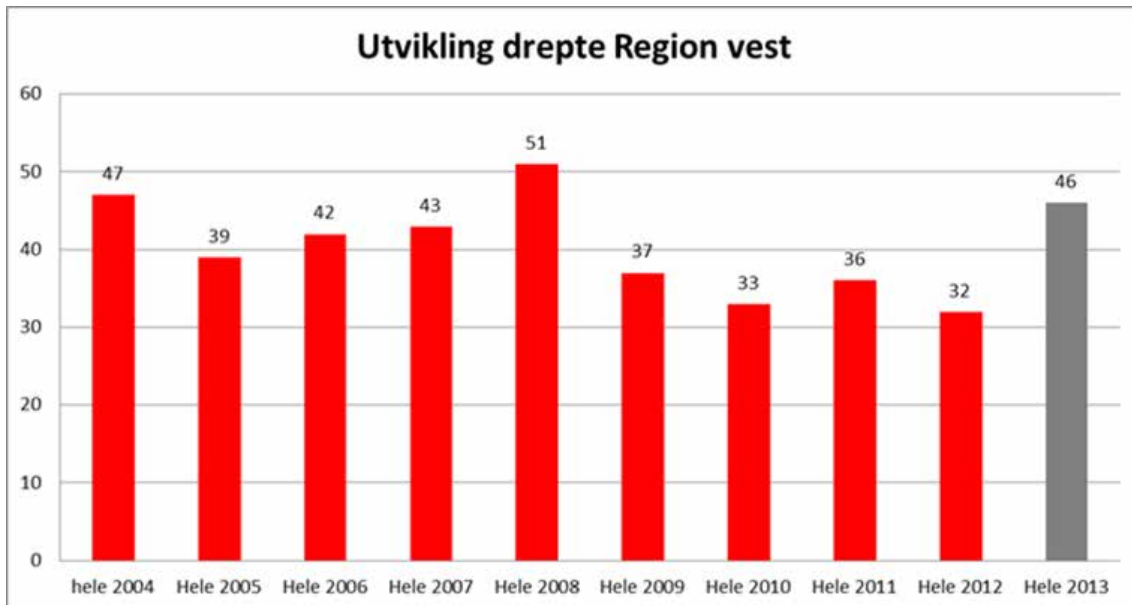
- Politi
- Helsevesen (Lege i UAG)

Foto: Knut Opeide

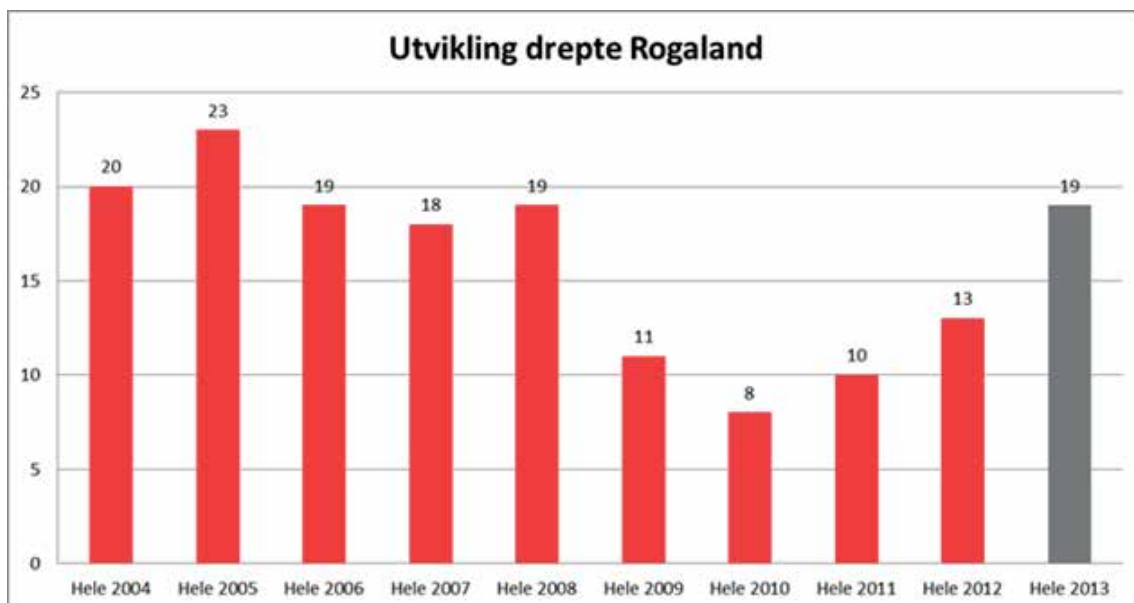
3 Ulykkesåret 2013

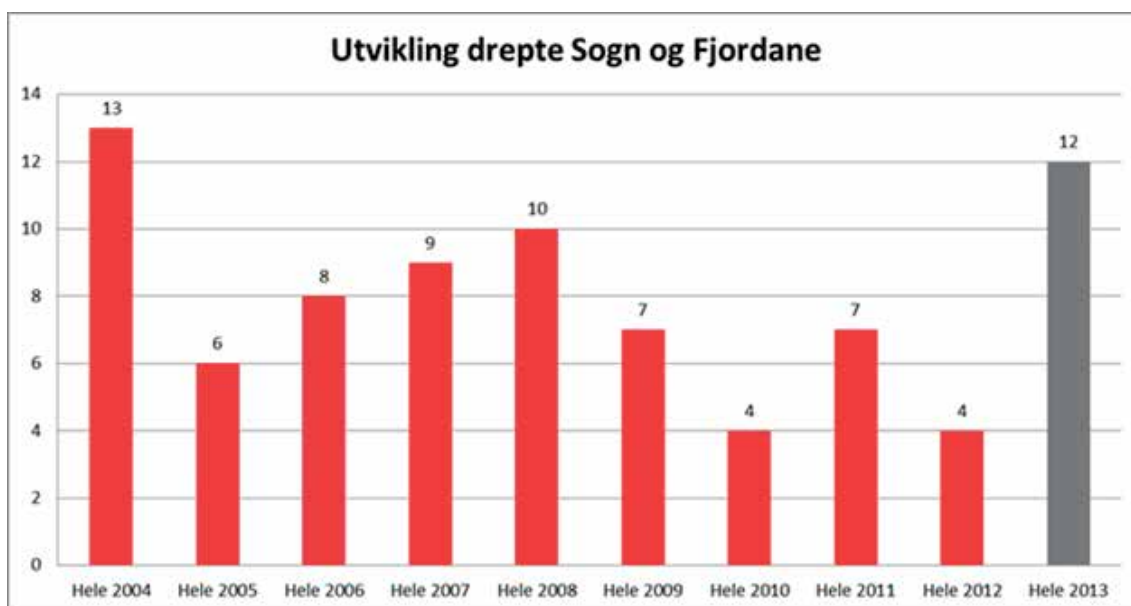
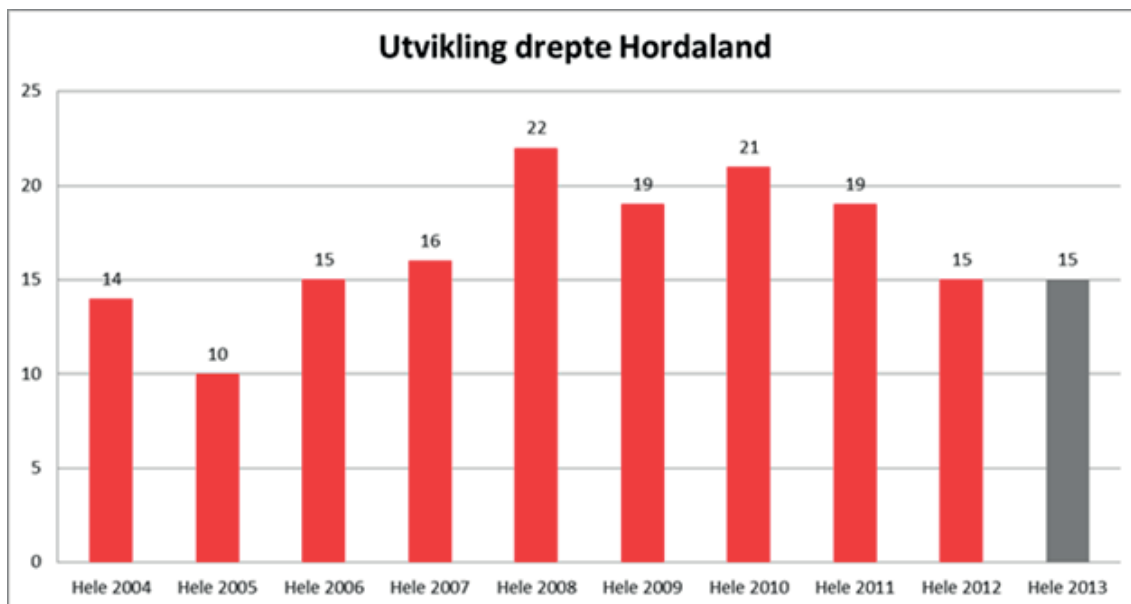
Figuren viser drepte i trafikken i Region vest de siste 10 årene.

I 2013 ble 46 personer drept i region vest. Det er det største antallet siden 2008 hvor 51 personer ble drept. Det spesielle med 2013 var alle ulykkene med flere enn 1 drept. I 2012 var det 32 dødsulykker med 32 drepte. I 2013 var det 37 dødsulykker med 46 drepte. En av ulykkene i Sogn og Fjordane hadde 3 drepte, mens i syv andre ulykker ble 2 drepte. Disse ulykkene er det sett litt nærmere på senere i notatet.

Fordelt på fylker

Ulykkestyper

De drepte fordeler seg på følgende uhellskoder:

Uhellskoder	2013
10–19 Samme kjøreretning	
20–29 Motsatt kjøreretning	15
30–69 Kryssende kjøreretning	2
70–89 Fotgjenger	2
90–99 Utforkjøring	16
00–09 Andre uhell	2
Sum	37

31 av 37 dødsulykker er møte eller-utforkjøringsulykker. Andelen av disse ulykkestypene er større enn noen gang. Det skjedde kun 2 fotgjengerulykker (3 drepte) i 2013. Dette er det laveste tallet vi har hatt på over 10 år.

De 46 drepte fordeler seg på følgende trafikanttyper.

Trafikanttype	2013
Bilfører	13
Bilpassasjer	11
Mc-fører	5
Mc-passasjer	
Mopedfører	1
Syklist	3
Fotgjenger	3
Annet	
Sum	46

Alder og kjønn

Gjennomsnittsalderen på de drepte i 2013 er 39,5 år. Gjennomsnittsalderen i hele perioden 2008-2012 var 43,8 år.

De drepte fordeler seg slik:

	Menn	Kvinner	Sum
Drepte 2013	33	13	46
Drepte 2012	23	9	32
Drepte 2011	27	9	36

Ulykker med flere drepte

I 2013 var det 8 ulykker hvor 2 eller flere omkom i samme ulykke. Så mange ulykker med flere drepte har man ikke hatt siden vi begynte med dybdeanalyser i 2005. I disse 8 ulykkene er det til sammen 17 drepte. De fordeler seg slik:

- Bilførere: 6 personer
- Passasjerer (bil og buss): 9 personer
- Fotgjengere: 2 personer

Av de 6 bilførerne er det 2 som ikke har brukt bilbelte.

Av de 9 passasjerene er det 4 som ikke har brukt bilbelte, 3 har ikke brukt belte riktig, mens bare 2 personer har brukt belte riktig.

Foto: Knut Opeide

4 Analyse av årsakene til ulykkene og til skadeomfanget

4.1 Trafikant

Førerdyktighet

Kode		Årsak		
		Avgj.	Stor	Litt
250A	Manglende teknisk kjøretøybehandling	1	3	0
250B	Manglende informasjonsinnhenting	3	4	2
250C	Feil beslutning/avgjørelse	1	6	1
250D	Manglende kjøreefaring	0	0	2
250E	hasardiøs kjøring	2	5	0
250F	Manglende førerrett	0	0	3
250G	Manglende erfaring med kjøretøyet	0	0	3
250H	Overdreven tro på egen kjøreferdighet	0	5	1
Summer		7	23	12

Tabellen over viser at det totalt ved 37 dødsulykker er påpekt avgjørende eller stor medvirkende faktor til at ulykken skjedde ved 30 tilfeller når det gjelder førerdyktighet. Ved enkelte ulykker kan flere trafikantforhold inntreffe samtidig.

Førerhandlinger

Kode		Årsak			Omfang		
		Avgj.	Stor	Litt	Avgj.	Stor	Litt
260A	Høy fart etter forholdene	4	10	4	2	13	1
260B	Godt over fartsgrensen	1	1	1	1	2	0

Ved 14 tilfeller har høy fart etter forholdene vært en stor eller avgjørende faktor til at ulykken har skjedd. Samtidig har høy fart etter forholdene ved 15 tilfeller hatt stor eller avgjørende effekt på skadeomfanget.

Tilstand

Kode		Årsak		
		Avgj.	Stor	Litt
280A	Alkohol, annen ruspåvirkning el blandingsru	2	3	2
280C	Sykdom	3	5	0
280D	Trøtthet	2	5	5
280E	Dårlig tid, stress	0	2	3
280F	Psykisk ubalanse	0	0	2
280G	Mistanke om selvalgt ulykke	1	0	1
Summer		8	15	13

Sikkerhetsutrustning

Forhold ved trafikanten	
Totalt antall drept i kjøretøy	34
Antall omkomne som ikke har brukt bilbelte	14
% manglende bilbeltebruk	41 %
Antall omkomne på MC eller moped	6
Antall omkomne som ikke har brukt hjelm på MC eller moped	0
% manglete hjelmbruk på MC eller moped	0 %
Antall omkomne på sykkel	3
Antall omkomne som ikke har brukt hjelm på sykkel	1
% manglete hjelmbruk på sykkel	33 %

4.2 Kjøretøytekniske forhold

Involverte personer i/på:	Drepte	Overlevende			Sum overlevende
		-	Hardt skadde	Lett skadde	
Bil >3,5 t/lastebil	4		1		1
Bil >3,5 <7,5 t med tilhenger	1				0
Bil >7,5 t mrd påhengs-slepevogn	2			2	2
Buss	2		2	1	2
Fotgjenger	3				0
Moped	1				0
Motorsykkel	5				0
Personbil/varebil	25		11	5	20
Personbil/varebil m/tilhenger				1	1
Sykkel	3				0
Trekkebil med semitrailer				1	3

Tabellen over viser en totaloversikt over alle involverte trafikanter i dødsulykkene (drepte og overlevende) fordelt på kjøretøytyper.

Forhold ved kjøretøy	Antall ganger et forhold har vært betegnet som en medvirkende faktor til ulykken
Teknisk	
Bremser (svikt eller feil)	1
Styring	1
Hjul/dekk	5
Sikring av last	1
Div. Andre forhold	5
Distraksjon	
Mobiltelefonbruk	2
Annen distraksjon (inni kjøretøy)	3
Forhold ved kjøretøy	Antall ganger et forhold har vært medvirkende til skadeomfanget
Stor vektforskjell	8
Passiv sikkerhet	
Ikke sidekollisjonsputer	2
Dårlig karosserisikkerhet	8
Kollisjonspute utløst – ikke brukt belte	2
Kritisk treffpunkt	15

4.3 Vegen og ytre forhold som årsak

I 19 av de totalt 37 dødsulykkene har forhold ved vegen vært en medvirkende årsak. I 16 ulykker har vegforhold vært medvirkende til skadeomfanget.

Kode		Årsak			Omfang		
		Avgj.	Stor	Litt	Avgj.	Stor	Litt
110A	Vertikal geometri/linjeføring	0	1	2	0	0	0
110B	Horisental geometri/linjeføring	0	2	3	0	0	0
110C	Tverrfall/overhøyde	0	1	4	0	0	0
110D	Sikthindring	0	1	5	0	0	0
110E	Spør	0	0	1	0	0	0
110F	Hull eller defekter	0	0	1	0	0	0
110G	Mangelfull/feil skilting/oppmerking	0	1	2	0	0	0
110H	Uryddig vegmiljø	0	0	1	0	0	0
110I	Feil ved gangfelt	0	0	0	0	0	0
110J	Feil ved vegbelysning	0	0	0	0	0	0
110K	Farlig sideterreng - fjell	0	0	0	0	4	0
110L	Farlig sideterreng - trær	0	0	0	1	1	0
110M	Farlig sideterreng - stolper og lignende	0	0	0	0	0	0
110N	Farlig sideterreng - stup/vann	0	0	0	1	3	1
110O	Farlig sideterreng - Annet	0	0	0	1	1	3
110P	Farlige objekter i sikkerhetssonen	0	0	0	1	1	0
110Q	Feil ved rekkverk i.flg. dagens krav	0	0	0	2	6	2
110R	Unødig montert rekkverk	0	0	0	0	0	0
110S	Uheldig trafikkregulering	0	0	0	0	0	0
Summer		0	7	19	6	16	6
Registrerte årsaker ved tilsammen 37 ulykker							

Tabellen over viser de vegforhold som er påpekt som medvirkende til at ulykkene har skjedd og de faktorene som har vært medvirkende til skadeomfanget. Enkeltulykker kan ha en eller flere faktorer samtidig.

Geometrisk utforming av vegen i form av kurvatur og linjeføring er påpekt som medvirkende faktor til at ulykkene har skjedd ved 8 tilfeller. Dette ofte kombinert med høy fart etter forholdene.

I 10 ulykker er feil ved rekkverk i forhold til dagens rekkverkskrav påpekt som medvirkende faktor til skadeomfanget ved ulykken.

Kode		Årsak		
		Avgj.	Stor	Litt
120A	Sikt (værforhold)	0	0	1
120B	Glatt veg (is/snø)	1	3	1
120C	Andre føreforhold (eks vann, olje, grus etc.)	0	0	0
120D	Komplekst trafikkbilde	0	0	2
120E	Distraksjoner langs vegen (reklame etc)	0	0	1
120F	Distraksjoner i bilen (passasjer, veps etc)	0	0	1
120G	Mangelfullt redningsarbeid	0	0	0
120H	Sen redning (langt fra sykehus, sen utrykning)	0	0	0
120I	Vilt/dyr i kjørebane	0	0	0
Summer		1	3	6

Glatt veg er betegnet som medvirkende faktor til at ulykken har skjedd ved 5 anledninger. Disse inngår i de totalt 19 ulykkene hvor vegforhold har vært medvirkende til at ulykken har skjedd.

Foto: Statens vegvesen

5 Forslag til tiltak

5.1 Trafikantrettede og kjøretøytekniske tiltak

De trafikantrettede tiltakene påpekt i UAG-rapportene er av veldig generell art og det henvises derfor til den nasjonale årsrapporten for fullstendig oversikt.

Kode		Antall
210A	Innføre alkolås	2
210B	Innføre elektronisk førerkort	2
210C	Innføre startsperr når kjøtt ikke er i forsvand	0
210D	Innføre intelligente førerstøttesys som griper	21
210E	Innføre startsperr på bilbelte	5
210F	Andre tiltak funksjonsbarriere kjøretøy	0
Summer		30
Foreslåtte tiltak ved tilsammen		37 ulykker

Av kjøretøytekniske tiltak er det ved 21 tilfeller påpekt førerstøttesystemer som griper inn når en har mistet kontroll over kjøretøyet. Eksempler på slike systemer er: Antiskrens, Lanekeeping (bilen holder seg automatisk innenfor vegoppmerkingen) eller automatiske systemer som bremser kjøretøyet dersom objekter kommer for nær.

5.2 Tiltak rettet mot veg og ytre forhold

Kode		Antall.
110A	Bygge midtrekkverk	7
110C	Utbedre vegskulder/sideterreng	5
110D	Bygge rekkverk mot sideterreng	8
110E	Forbedre linjeføring	3
110F	Forbedre tverrprofil	2
110G	Kryssutbedring	3
110H	Utbedre dekke	1
110I	Montere/utbedre belysning	3
110J	Utbedre oppmerking	0
110K	Utbedre skilting	6
110L	Utføre siktforbedrende tiltak	5
110M	Bedre drift	0
110N	Bedre drifts- standard	4
110O	Andre tiltak fysisk barriere veg	3
Summer		50
Foreslåtte tiltak ved tilsammen		37 ulykker

Det er totalt foreslått 50 ulike typer vegtiltak i de 37 dødsulykkene.

5.3 Organisatoriske tiltak

Som vist tidligere i rapporten så har glatt veg vært medvirkende til at ulykken har skjedd ved 5 anledninger. Under vegtiltak er det også påpekt forhold som bør ses på ved driftskontraktene.

Med bakgrunn i de mange vinterulykkene i 2013 ble disse ulykkene gjennomgått særskilt etter vinteren i fjor. Det ble satt ned en prosjektgruppe bestående av personer med bred kompetanse innen ulykkesgransking, trafikkteknikk og drift og vedlikehold. Gruppen kom frem til en rekke tiltak som i disse dager innarbeides i organisasjonen.

Statens vegvesen Region vest
Askedalen 4
6863 Leikanger
Tlf. 02030
vegvesen.no

Trygt fram sammen

14-1360 grafisk.senter@vegvesen.no